

Projekt

HRVATSKE RIJEKE

- NACIONALNA KAMPANJA ZA ZAŠTITU HRVATSKIH RIJEKA
- IZDAVANJE MONOGRAFIJE „HRVATSKE RIJEKE“

O NAŠIM RIJEKAMA...

Naše rijeke dio su hrvatske i europske prirodne baštine. Istovremeno, one su u našoj zemlji još uvijek neprepoznate kao takve, naročito njihov turistički potencijal i ne pridaje im se dovoljna važnost. U prilog tome ide, među ostalim i činjenica da do danas nemamo literature koja bi objedinila sve naše rijeke u jednu cjelinu.

Kada govorimo o hrvatskim rijekama treba imati na umu i činjenicu da se Hrvatska, upravo zahvaljujući izdašnosti njihovih izvora, odnosno zahvaljujući podzemnim dijelovima njihova toka, svrstava u sam vrh zemalja sa dovoljnim zalihama pitke vode.

Istovremeno, rijeke su naročito osjetljive na svaki oblik zagađenja i uništenja. U Europskoj Uniji su rijeke zaštićene strogim zakonima i ogromna sredstva se ulažu u ponovno vraćanje rijeka u njihovo prirodno stanje.

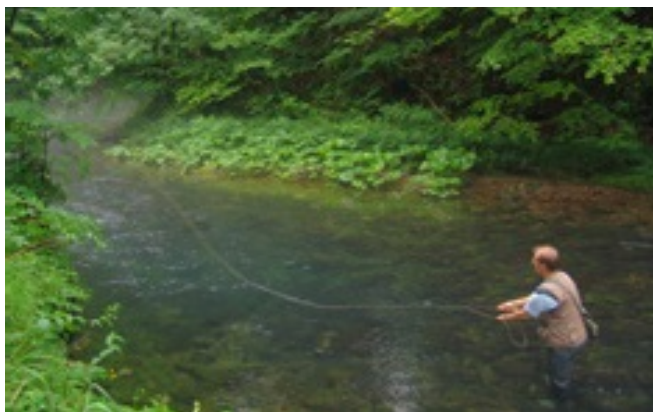

Izvor Cetine (Glavaševo vrelo)

Kupanje na Mrežnici

Prema pripadnosti slivu hrvatske rijeke možemo podijeliti na rijeke Dunavskog porječja (Crnomorski sliv), odnosno rijeke Jadranskog sliva. No, uzmemo li u obzir reljef odnosno geološku podlogu kojom teku onda je podjela naših rijeka znatno kompleksnija.

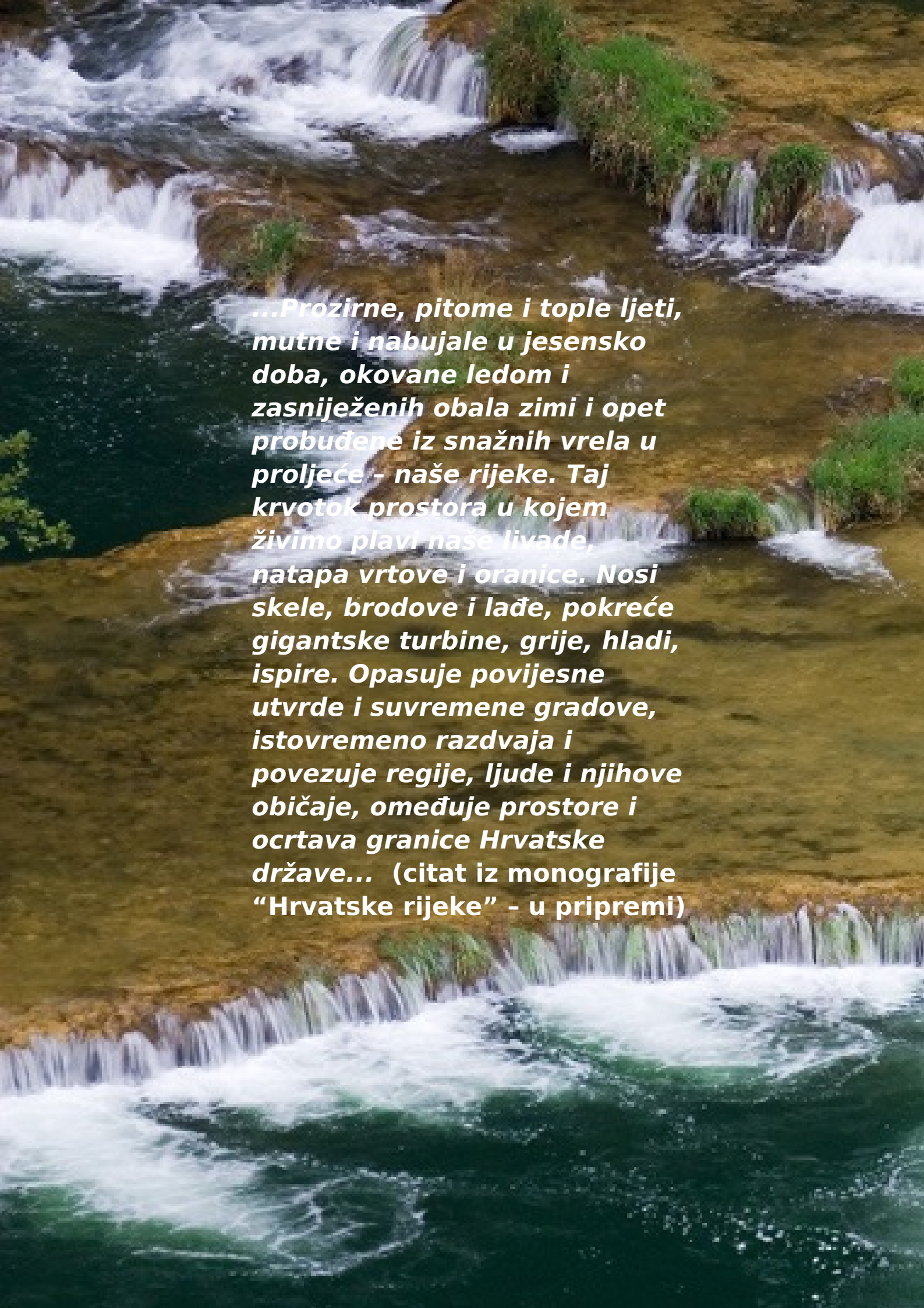

„Mušičarenje“ na Kamačniku (gore)

Uzmemo li za primjer rijeku Kupu čiji je izvor u Gorskom kotaru smješten svega 15-tak km zračne linije od Jadranskog mora, a čije vode teku prema nekoliko 1000 km udaljenom Crnom Moru, shvatit ćemo koliko je složena hidrografska mreža Hrvatske...

Kajak na Dobri (gore). Slapovi Une (desno).

***...Prozirne, pitome i tople ljeti,
mutne i nabujale u jesensko
doba, okovane ledom i
zasniježenih obala zimi i opet
probuđene iz snažnih vrela u
proljeće - naše rijeke. Taj
krvotok prostora u kojem
živimo plavi naše livade,
natapa vrtove i oranice. Nosi
skele, brodove i lađe, pokreće
gigantske turbine, grije, hladi,
ispire. Opasuje povijesne
utvrde i suvremene gradove,
istovremeno razdvaja i
povezuje regije, ljude i njihove
običaje, omeđuje prostore i
ocrtava granice Hrvatske
države... (citat iz monografije
“Hrvatske rijeke” - u pripremi)***

nizinske rijeke

Dunav, Drava, Mura, Sava, Krapina, Orljava, Bosut i druge rijeke nizinskog toka smireno krivudaju prostranim ravninama, periodički plave polja i hrastove šume, a duž svojih korita formiraju duge pješčane sprudove.

Mrtvica (gore). Divljina Drave (dolje). Tradicionalni podravski čon (lijevo)

Nizinske rijeke su u cijeloj Europi najviše stradale razvojem ljudskog društva. Skraćen im je tok, odrezani rukavci, izbrisane mrtvice. Nizinske rijeke u Hrvatskoj još su vrlo dobro očuvane. Primjerice, rijeka Drava je jedna od najočuvanijih nizinskih rijeka u Europi koja plijeni pažnju, kako biologa tako i ostalih zaljubljenika u prirodu.

gorske rijeke

Kupa, Korana, Dobra, Una i Mrežnica usadile su svoja vrela u gorske vrleti. Bistrih i hladnih voda žubore stjenovit koritom u sjeni dubokih šuma. Neke od njih, poput Mrežnice, gusto su ispresijecane sedrenim slapovima,

Sedreni slap na Mrežnici(gore). Gornji tok Kupe (dolje lijevo). Kanjon Dobre (dolje desno)

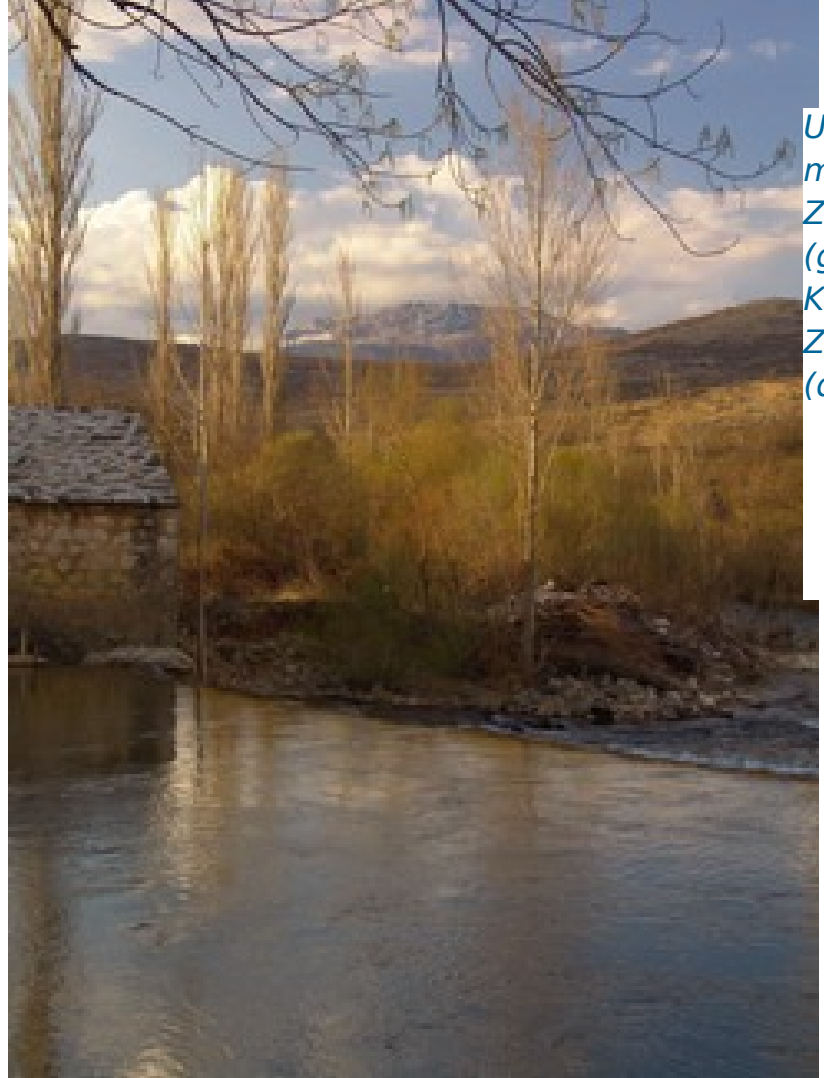

Gacka i Lika naše su najpoznatije ponornice čiji podzemni tokovi završavaju u podvelebitskim vruljama.

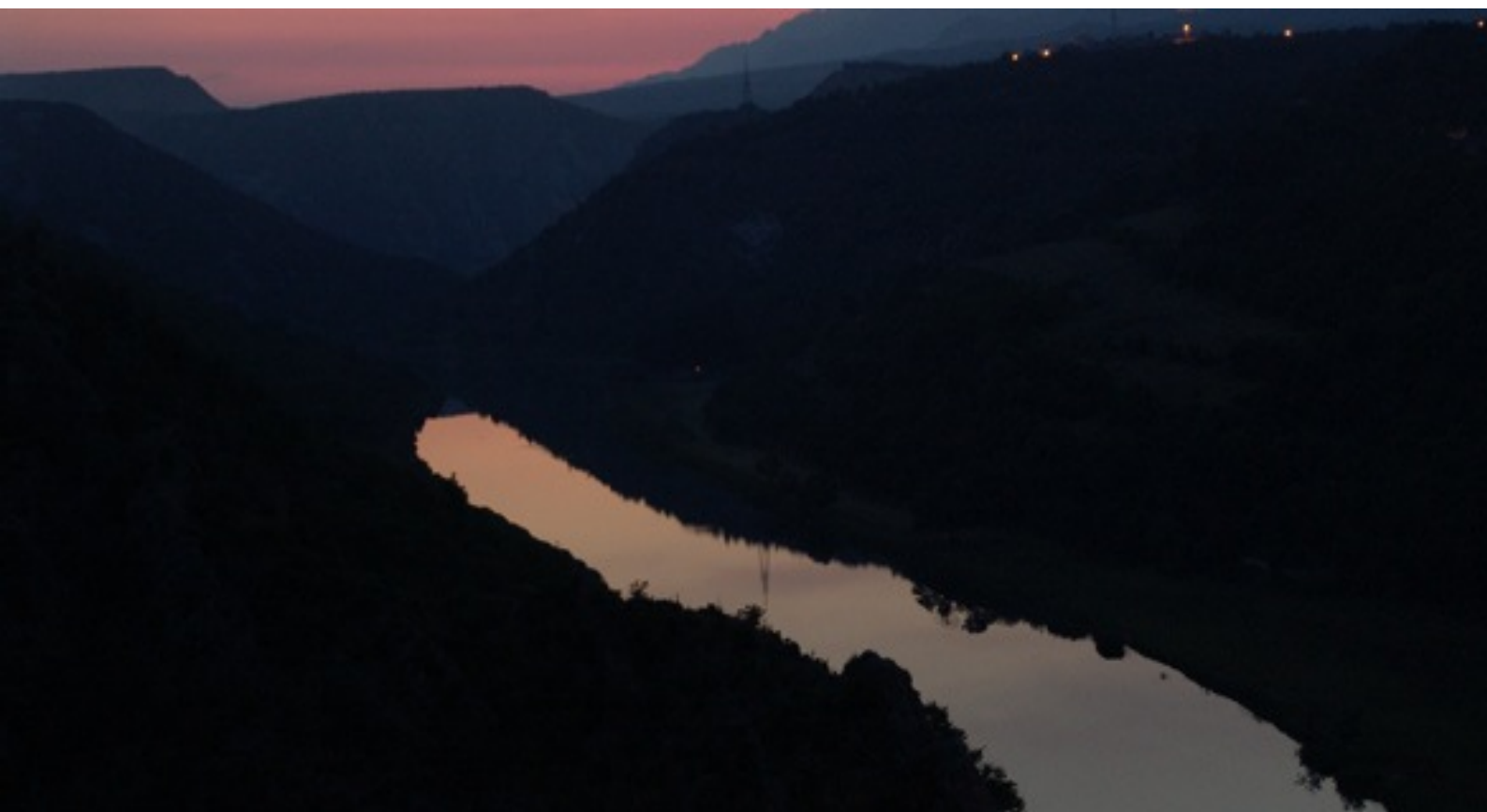
Cetina, Krka, Zrmanja i Neretva na svom putu ka Jadranskom moru uklesale su duboke kanjone u surovi kamenjar dalmatinskog zaleđa i Zagore. Djeluju gotovo kao nestvarne oaze u bezvodnom krškom okolišu, a za ljetnih žega nezamjenjiva su pojilišta brojna stada ovaca i koza. I kod ovih rijeka su se obzirom na kršku podlogu kojom prolaze razvili mnogi krški fenomeni poput velikih slapova, spilja, ponora i povremenih ili stalnih pritoka odnosno vrela.

Sedra, odnosno sedreni slapovi (barijere) i ovdje kreiraju impozantne lokacije kao npr. Skradinski buk na rijeci Krki – najduža sedrena barijera u Europi. Delta Neretve fascinantna je primjer mediteranskog močvarnog područja.

Jadranske rijeke

*Ušljebrka
mlin na
Zrmanji
(gore).
Kanjon
Zrmanje
(dolje)*

vot naših rijeka - biljni i životinjski svijet

Mnogim životinjama i biljkama naše rijeke su stanište, sklonište, pojilište, mrjestilište, ali i posljednje utočište. Krške rijeke, su iznimno bogate raznolikom florom i faunom a neki od primjeraka ubrajaju se među endemske vrste.

*Listovi
lopoča
(dolje
lijevo).
Potočnapa
strva
(dolje
desno).*

*Parenje
vretenaca
(gore lijevo).
Barska
kornjača
(gore
desno). Crna
roda na ušću
Bednje
(sredina)*

tradicionalni čovjek i rijeka

Mlinica na Krčiću (gore lijevo). Kupska lađa (gore desno).

Kroz povijest su rijeke imale velik utjecaj na život čovjeka. Ne zaboravimo da su se prve civilizacije razvile na upravo na obalama rijeka. Rijeke su oduvijek stanovnicima njihovih obala osiguravale pitku vodu i ljudima i stoci, natapale njihova polja i oranice, okretale mlinice i pile

Mlinsko kolo u radu.

suvremeni čovjek i

Mirabela – srednjovjekovna tvrđava na obali Cetine u Omišu

dnosti,
tioca

Osim puke rekreacije, neke od naših rijeka postaju prave natjecateljske arene za čitav niz „vodenih“ sportova. Kajak, kanu, rafting, pa i sportski ribolov samo su neke od sportskih disciplina u kojima se natječu vrhunski sportaši današnjice.

CILJ PROJEKTA:

PROJEKTOM "HRVATSKE RIJEKE" ŽELIMO:

- POKRENUTI NACIONALNU KAMPANJU ZA ZAŠTITU NAŠIH RIJEKA
- EDUCIRATI HRVATSKU JAVNOST O NAŠIM RIJEKAMA

- UTJECATI NA SVE SEGMENTE DRUŠTVA (POLITIKU, JAVNOST, DRŽAVNE SLUŽBE, ŠKOLE...) S CILJEM OČUVANJA NAŠIH RIJEKA KAO DIJELA NAŠE I EROPSKE PRIRODNE BAŠTINE

MONOGRAFIJOM "HRVATSKE RIJEKE" ŽELIMO:

- OBJEDINITI SVE NAŠE RIJEKE POD JEDNIM NASLOVOM
- FORMIRATI LITERATURU KORISNU, ZANIMLJIVU I DOSTUPNU SVIM ČITATELJIMA
- OTISNUTU KNJIGU KOJOM ĆEMO U SVAKOJ PRILICI DOSTOJNO MOĆI PREDSTAVITI HRVATSKE RIJEKE

Goran Šafarek. Diplomirao biologiju na PMF-u. Proputavao je, u sklopu znanstvenih istraživanja, tropska područja Afrike i Južne Amerike. Suradnik je časopisa Meridijani, National Geographic Hrvatska, GEO i drugih. Objavio je monografiju „Drava“. Radio je na promociji turizma uz rijeku Dravu, kao suradnik Svjetskog fonda za zaštitu prirode (WWF). Administrator je nekoliko internetskih stranica (www.visionexpander.com, www.dravska-liga.com itd). Kao član Hrvatskog istraživačkog kluba je na Madagaskaru surađivao s Nacionalnom agencijom za zaštićena područja (ANGAP) na razvoju ekološkog turizma.

Tomislav Šolić. Inženjer građevinarstva, voditelj Društva za zaštitu voda i okoliša "Žabac", u sklopu kojeg je sudjelovao u brojnim projektima zaštite krških rijeka Hrvatske. Pokrenuo je portal o hrvatskim rijekama www.crorivers.com. Objavljivao je članke u National Geographic Hrvatske, Hrvatskoj Vodoprivredi i drugim časopisima. Osobito je angažiran na suradnji s ostalim sudionicima oko zaštite rijeke Mrežnice (park prirode) i na razvoju ruralnog turizma unutar budućeg zaštićenog područja.